

*Bokmelding:**A Handbook of Theological Education in Africa.*

Isabel Apawo Phiri og Dietrich Werner (red.),

Regnum Books International (Regnum Studies in Global Christianity),

2013, xlii + 1.110 sider

Pris: £ 48,97

ISBN: 978-1-908355-19-5

Dette er en tung bok, to og en halv kilo, for å være nøyaktig. I denne kolossen har imidlertid redaktørene Isabel Apawo Phiri (Sør-Afrika) og Dietrich Werner (Tyskland) – begge i lederstaben i Kirkenes Verdensråd – maktet å samle ikke mindre enn 113 fagartikler om teologisk utdanning i Afrika, fordelt på godt over 1.100 store og tettskrevne sider, og oppdelt i følgende hovedavsnitt: (i) historien til teologisk utdanning i Afrika, (ii) regionale oversikter, (iii) konfesjonelle oversikter, (iv) hovedtemaer og nye utfordringer, (v) et utvalg innovative eksempler, og (vi) nettverk og ressurser.

Det er her ikke plass til å gå inn i de ulike hovedavsnittene – enn si enkeltartiklene – og jeg må nøye meg med å peke på tre gjennomgående temaer. Ett slikt gjennomgående tema går på innholdet i den teologiske

utdanningen. Mange kirkelige og teologiske agendaer har sine talspersoner representert i forfattergruppen, og i tillegg til bibelfaglige, missiologiske og økumeniske perspektiver, er temaer som HIV/aids, rettferdighet og fred, økologi, og kjønn godt representert. Ett eksempel er Musa Dubes (Botswana) drøfting av hvordan HIV/aids-pandemien må inn i bibelfagsutdanningen. Et annet eksempel er Rogate Mshanas (Tanzania) fokus på fattigdom og rettferdighet, der han utfordrer de teologiske institusjonene til å gjøre dette til del av utdanningen. Et tredje eksempel er Paul Isaaks (Namibia) drøfting av luthersk teologi og teologiutdanning i Afrika, der han rimelig selvkritisk peker på uheldige sider (maktmisbruk, glitter og stas) ved biskopeliggjøringen av mange lutherske kirker i Afrika, og spør

hvor det er blitt av den lutherske forståelsen av det allmenne prestedømme.

Et annet gjennomgående tema går på teologifaglige tekster, det vil si produksjon av kontekstuellet basert faglitteratur og utvikling av relevante fagbibliotek inn mot teologisk utdanning. Jesse Mugambi (University of Nairobi, Kenya) er sentral her, både som forsker og forfatter, men også som en av de viktigste forleggerne innenfor teologisegmentet av afrikansk faglitteratur (Acton Publishing, Nairobi). Han beskriver den etiske utfordringen som ligger i det at vestlige (og en del afrikanske) fagfolk gjør sine undersøkelser i Afrika, men publiserer resultatene i vestlig sammenheng, utenfor den økonomiske rekkevidden til de afrikanske fagmiljøene. Løsningen ligger, ifølge Mugambi, i det å utvikle forlagsstrukturer i Afrika som kan utgi faglitteratur som både når det gjelder innhold, form og pris reflekterer den afrikanske konteksten. Når det så gjelder utviklingen av relevante fagbibliotek, er det umulig å tenke seg tilfredsstillende samlinger basert på tradisjonelle papirutgaver. Mange fagmiljøer utvikler i stedet solidarisk baserte nettløsninger, i denne boken representert ved Christoph Stückelbergers (Sveits) presentasjon av «The Global Library for Theology and Ecumenism» (www.globethics.net).

Et tredje gjennomgående tema går på de institusjonelle rammene for utdanning av prester, særlig i forhold til det sterke fokus Afrika har hatt de siste 50 årene på universitetsutvikling. På den ene siden er det en del statlige universiteter som driver teologisk forskning og utdanning; eksplisitt ved flere av universitetene i Sør-Afrika, der det gjennom det tjuende århundre har vært vanlig med egne avdelinger for teologi, og implisitt ved mange av universitetene i den anglofone Afrika, der avdelinger for religionsstudier også driver teologisk forskning og utdanning (dette finnes knapt ved statlige universiteter i det frankofone Afrika, grunnet den franske *laïcité*-tradisjonen). Gerald West (Sør-Afrika) leverer et sterkt forsvar for nødvendigheten (både for teologien og for universitetet) av å ha teologi som fag ved det sekulære universitetet. På den andre siden har det fra 1980-tallet av vært en boom av kirkelig universitetsutvikling, der teologisk forskning og utdanning står sentralt. Mange land kan nå varte opp med katolske, anglikanske, lutherske, reformerte, adventistiske, evangelikale, osv. universiteter, ofte med de respektive eierkirkenes tradisjonelle teologiske seminarer som hjørnesteiner. James Kombo (Kenya) gir en god oversikt over denne utviklingen i Øst-Afrika, mens Stephen Noll (USA/Uganda) gir et inter-

essant case fra Uganda Christian University (tidligere Bishop Tucker Theological College); på den ene side legger han ikke skjul på de problemer det medfører å åpne campus for (tusener av) andre enn (noen få) kirkelig utsilte prestestudenter, på den annen side tror han imidlertid at det fremover vil være vanskelig å drive teologiske høyskoler uavhengig av universitetskonteksten. Mot dette kan imidlertid Seth Mokitimi (Sør-Afrika) fortelle nettopp om et vellykket – og uavhengig – teologisk seminar, det til metodistkirken i Sør-Afrika.

Boken er en ressurs på svært mange måter. Først og fremst gir de ulike stemmene som her kommer til orde viktige innspill til den utfordring kirker over hele Afrika står overfor når det gjelder teologiutdanningens hva og hvordan. Men kanskje kan boken også være en kilde til refleksjon her hjemme om den rolle norsk misjon har spilt og spiller

inn mot kirke og teologi i Afrika. Organisasjoner som NMS og NLM har en lang historie sammen med det som etter hvert er blitt de største, lutherske kirkene i Afrika (Madagaskar, Tanzania, Etiopia), og arbeider med å finne nye former for hvordan dette historiske samarbeidet skal uttrykkes i vår tid. Opp gjennom sin historie i Afrika har de norske organisasjonene hatt stor sans for den såkalte tre-selv-tankegangen. Om denne linjen skal videreføres i dag, kan det kanskje gjøres gjennom støtte til det David Bosch og andre omtaler som «det fjerde selv», det vil si utviklingen av en kontekstuel basert og uttrykt teologi. Og til dette er boken som her er presentert et funn både når det gjelder konkrete eksempler og informert refleksjon.

Knut Holter

Misjonshøgskolen

knut.holter@mhs.no